

Grunda kustnära havsvikar

Grunda kustnära havsvikar har ett högt ekologiskt värde. De har ofta en rik bottenvegetation och är viktiga uppväxtmiljöer för flera fiskarter i Östersjöns kustområden. De vegetationsrika vikarna nära land hör till de allra artrikaste och mest produktiva livsmiljöer vi har i Östersjön.

Kustnära grund biotop i Östersjön. Foto: Rita Berger Jönsson

Ekosystemtjänster

Viktiga ekosystemtjänster är knutna till dessa livsmiljöer och uppväxtområden, t ex livsmedel i form av fisk, näringar såsom fiske och turism, rekreation genom bad, båtliv, fritidsfiske och kulturarv som t ex gamla fiskelägen. Fisket är också ett av våra största fritidsintressen med över 1,5 miljoner utövare i alla åldrar. En fin vattenmiljö med möjlighet till fritidsfiske värderas högt av både invånare och turister vid kusten.

Tillståndet försämrats

Tillståndet i våra viktiga vikar har sannolikt förändrats kraftigt under de senaste årtiondena. Rekryteringen av abborre och andra rovfiskar är svag utmed vissa delar av kusten och i de yttre och mer exponerade delarna av skärgården. Försämringarna av miljön i vikarna beror i stor utsträckning på en fortsatt hög belastning av näringsämnen, strandnära byggande och fiske.

Påverkanstrycket är ofta som högst för de riktigt grunda vattenområdena, och avtar ut mot djupare vatten. Många kommersiella fiskarter uppehåller sig i dessa miljöer under delar av sina liv, och i Östersjön har kustnära exploatering kraftigt påverkat tillgången till reproduktionsmiljöer för de vanligaste kustnära fiskarterna: gädda, abborre och mört.

På [Länsstyrelsens hemsida](#) finns nu dokumentation från workshopen förra veckan, om grunda vikar.

Åtgärder

Så vad kan vi göra för att hindra fortsatt förlust av biologisk mångfald, fiskarnas rekryteringsmiljöer och ekosystemtjänster? Det finns en hel del verktyg vi kan använda oss av. Naturvärden nära kusten behöver t ex inkluderas i planering och förvaltning, i större utsträckning än idag. För att långsiktigt trygga värdena kan områdesskydd i form av t e x biotopsskydd vara aktuella. Minskad påverkan från båttrafik i grunda vikar under fiskens lek- och yngelperioder, samt utökade fredningsområden är ytterligare vårdande åtgärder.

Bestånd av raggsträfsse (*Chara horrida*), en hotad kransalg. Foto: Susanna Fredriksson

Hotade kransalger

I grunda vikar är botten ofta mjuka, eftersom denna miljö påverkas mindre av vågor och vind. Här kan sand och ännu finkornigare material sjunka till botten och ansamlas. Vattenväxter breder ut sig i täta ängar och i riktigt vindskyddade grunda vikar kan man hitta raggsträfsse (*Chara horrida*), en rödlistad kransalg. I en inventering som Länsstyrelsen lät göra 2012 hittades raggsträfsse i vikar längs hela länets kust, och många nya fynd registrerades.

[Inventering södra länet, 2012](#)

[Inventering norra länet, 2012](#)

[Sammanfattande rapport](#)

Workshop 10 maj 2016

En dag då forskning och förvaltning möttes för att diskutera vård och skötsel av våra viktiga vikar. Under dagen presenterades aktuell forskning och konkreta exempel på åtgärder. Diskussionerna handlade bl. a. om möjliga redskap och samarbeten för en lyckad förvaltning.

Mötet arrangerades av Linnéuniversitetet, Östersjöcentrum, Länsstyrelsen i Kalmar samt Stockholms universitet, i samarbete.

[Inledning](#)

[Vikarnas värde](#)

[Hot och status](#)

[Rovfiskens roll - PLANTFISH](#)

[Biotopsskydd](#)

[Länk till Åtgärdsprogram för Havsmiljön - i VISS](#)

Broschyr om grunda vikar i Östersjön

Klicka på bilden för att ta del av broschyren

Mer information

[Status i grunda vikar, Kalmar län](#)

[Svealandskusten](#)

[PlantFish](#)

[Forskning om fiskrekrytering](#)

[Biotopsskydd, för marina habitat](#)

[Artikel Havsutskikt 2/2015](#)

[Kartläggning av lekområden](#)